

Список використаної літератури

1. Філіппова В.Д. Державна політика в галузі педагогічної освіти: формування і реалізація. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. Київ, 2014. № 1. С. 126-130.
2. Filippova V. Formal modeling techniques of public administration in the system of teacher education. *Legea si Viata : Chişinău*, 2014. № 8/2. P. 163-166.
3. Шульга Н.Д. Сутнісні характеристики поняття «державна освітня політика». URL : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Shulga.pdf>

ХУДАШ Валерій Євгенійович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків);

ЧЕРКАШИН Андрій Іванович

к.психол.н., доц., Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків)

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

Події на території України, які розпочалися у лютому 2022 року, розширили сферу дії системи соціального захисту. Виникла потреба здійснення соціального захисту військовослужбовців та інших учасників бойових дій, які захищають незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, беруть участь у заходах із забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі і стримуванні збройної агресії Російської Федерації. Нестабільна політична ситуація зумовлює необхідність підтримання Збройних Сил України (далі – ЗСУ), а також Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань у високому боєздатному стані, досягненням якого є ефективна система соціального забезпечення та соціального захисту. В умовах проведення бойових дій поступово формується і реалізується державна політика щодо обороноздатності України, нормативно закріплюються загальні процедури організації соціального захисту учасників цих подій, а також членів їх сімей. Створення ефективної системи соціального захисту учасників бойових та членів їх сімей потребує розроблення та впровадження належного нормативно-правового забезпечення, організаційних, правових, соціально-економічних гарантій.

В умовах модернізації соціальної політики у сфері безпеки, реформи соціального забезпечення ЗСУ стали найбільш масштабними за весь період незалежності України [5]. Це потребує створення ефективної системи соціального захисту учасників бойових дій та членів їх сімей.

Згідно з чинним Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», учасниками бойових дій є особи, які брали участь у виконанні бойових завдань із захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань усіх видів і родів військ збройних сил чинної армії (флоту), у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час. До них належать такі: військовослужбовці Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, інших, утворених відповідно до законів України, військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та брали безпосередню участь в бойових діях, забезпеченні їх проведення, перебуваючи безпосередньо в районах бойових дій у період їх проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів [3].

Державна політика у сфері соціального захисту учасників бойових дій полягає в забезпеченні прав, гарантій і компенсацій. Формування системи задоволення певних соціальних потреб ветеранів війни враховує забезпечення їхньої адаптації та психологічної реабілітації, санаторно-курортним лікуванням, технічними та іншими засобами реабілітації, житлом, надання їм освітніх послуг, дотримання трудових прав, соціальної та професійної адаптації, пільг у сплаті певних видів послуг, пенсійного забезпечення тощо [2].

Основу нормативно-правового забезпечення соціального захисту учасників бойових дій становлять Конституція України, відповідні закони, укази Президента України та урядові рішення, програми обласних і місцевих органів самоврядування. Основним з-поміж них можна назвати Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», який встановлює єдину систему їх соціального та правового захисту, надаючи означеним категоріям комплекс гарантій. Протягом останніх років в дію введено також низку Законів України («Про військовий обов'язок і військову службу», «Про оборону України», «Про Збройні Сили України», «Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб», «Про ратифікацію Угоди про взаємне визнання пільг і гарантій для учасників та інвалідів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій на території інших держав, сімей загиблих військовослужбовців», «Про

поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та інвалідів війни» тощо), Постанов Кабінету Міністрів України («Про погодження реорганізації територіальних органів Державної служби у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції», «Деякі питання соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей», «Про порядок надання пільг, передбачених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про затвердження Порядку використання коштів передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції», «Про збільшення розмірів пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» тощо). Загалом суспільні взаємовідносини у сфері соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей регламентуються понад ста нормативно-правовими актами.

Питання соціального захисту учасників бойових дій регламентуються Законом України «Про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту» № 45 від 22 жовтня 1993 р. (далі – Закон № 45) [1]. Процес поліпшення законодавчої бази з питань соціального захисту учасників бойових дій відбувається постійно: переглядаються і доповнюються окремі положення Закону № 45, розширюється перелік осіб, які мають право на статус учасника бойових дій (ветерана війни), учасника АТО (ООС) та Революції гідності, з наданням зазначеним особам відповідних пільг [4].

Для суспільства важливо, щоб захисники держави та члени їх сімей в умовах воєнного стану мали підвищений рівень захисту своїх соціальних прав. Подальший розвиток, відповідність сучасним викликам та якість нормативно-правового забезпечення відіграють потужну роль в удосконаленні системи соціального захисту учасників бойових дій.

Список використаної літератури

1. Архів офіційного сайту Міністерства у справах ветеранів України. URL: <https://mva.gov.ua/ua>.
2. Кондратенко О. Загальні засади нормативно-правового забезпечення державного управління у сфері соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей. Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. 2015. № 4. С. 113-120. (Серія : «Державне управління»).
3. Офіційний сайт Міністерства оборони України. Нормативно-правова база. URL: <http://www.mil.gov.ua/ministry/normativno-pravova-baza>.
4. Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо посилення соціального захисту учасників антитерористичної операції, учасників Революції Гідності та членів сімей загиблих таких осіб № 2203-VIII від 14 листопада 2017 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2203-19>.
5. Про внутрішнє та зовнішнє становище України у 2017 році : щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. URL : <http://www.president.gov.ua/news/poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-radi-ukrayini-pr-43086>.